

Prof. Růžena Dostálová, CSc. **(22. dubna 1924 – 18. srpna 2014)**

Dne 18. srpna 2014 zemřela významná představitelka české byzantologie a neogrecistiky, profesorka PhDr. Růžena Dostálová, CSc., která se podstatnou měrou zasloužila o etablování byzantských studií a o znovuzavedení novořečtiny jako studijního oboru na FF UK.

Prof. Dostálová se narodila 21. dubna 1924 v Bratislavě v rodině důstojníka československé armády. V roce 1935 se její rodina přestěhovala do Prahy, kde v době druhé světové války absolvovala klasické akademické gymnázium. V letech 1945-1950 vystudovala klasickou filologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Po ukončení studií začala pracovat v Epigrafické komisi České akademie věd a umění. Ve stejné době zahájila paralelní studium novořečtiny. Po zrušení Epigrafické komise jistý čas působila jako dokumentaristka v Ústředním ústavu geologickém a poté, od roku 1953, přešla do Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV. Ve stejném roce na UK obhájila rigorózní práci *Řecký román o Ninovi na papyrových zlomcích* a získala titul PhDr. V roce 1959 pak získala titul CSc.

Zaměřila se na byzantská a novořecká studia a o několik let později byla jmenována vedoucí byzantologického oddělení Akademie věd. Od roku 1987 byla zvolena do funkce předsedkyně Čs. byzantologického komitétu. V roce 1993 se habilitovala pro obor byzantská a novořecká filologie na Univerzitě Karlově a v roce 1996 byla jmenována profesorkou v oboru klasické filologie.

Prof. Dostálová rozšířila svou odbornost o řadu dalších příbuzných oborů. Doma i v zahraničí se seznámila a spolupracovala s největšími odborníky v oborech klasické filologie, byzantologie a neogrecistiky. Zároveň od 50. let až téměř do svého skonu přednášela v Ústavu řeckých a latinských studií FF UK novořeckou literaturu a novořecký jazyk. Po dočasném zrušení katedry novořečtiny v Praze, od roku 1994, přenesla sídlo novořeckých studií na Masarykovu univerzitu do Brna, kde dvacet let pravidelně přednášela a vedla práce desítkám studentů. Díky její iniciativě mohl být také od roku 2009 znovu akreditován a zahájen obor novořecké filologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Kromě pedagogické činnosti prof. Dostálová zanechala bohatou vědecko-výzkumnou a překladatelskou práci. Zaměřila se zejména na témata literární a kulturněhistorická: helénistický a byzantský román, byzantská historiografie, problémy přechodu od antiky ke středověku, antická teorie překladu a literární estetika atd. Zvláště se věnovala studiu vztahů Byzance se Slovany. Do češtiny přeložila řadu děl antické a byzantské literatury (Juliána Apostatu, Michaéla Psellose, Annu Komnénu, Laonika Chalkokondyla), ale i to nejlepší, co vůbec vyšlo v novořecké literatuře (Odyssea Elytise, Konstantina Kavafise). Posléze přeložila básně nobelisty Jorgose Seferise. Byla také spoluautorkou první učebnice pro výuku novořeckého jazyka (2004).

S tak rozsáhlým badatelským záběrem si prof. Dostálová vydobyla nezapíratelnou pozici nejen v české byzantologii a neogrecistice, ale i v řadě dalších oborů, ve kterých se významně se podílela na dalším rozvoji vědních disciplín. Za svou překladatelskou činnost byla v roce 2004 vyznamenána Zlatou medailí Řecké společnosti překladatelů. Ve stejném roce jí byla udělena Medaile UK u příležitosti 85. výročí Evangelické teologické fakulty. V roce 2010 jí prezident Řecké republiky Karolos Papulias udělil státní vyznamenání *Commandeur de l'Ordre du Phénix* za celoživotní dílo. V roce 2011 jí byla předána medaile Učené společnosti ČR Za zásluhy a rozvoj vědy.

Konstantinos Tsivos (Praha)